

Úvod

CREATHEAS je česká společnost pro umělecko-kreativní terapie, která vznikla v roce 2021.

Její zakládající organizace jsou Česká arteterapeutická asociace – ČAA, Asociace dramaterapeutů České republiky – ADCR, Muzikoterapeutická asociace České republiky – CZMTA a TANTER® - Asociace tanečně pohybové terapie České republiky.

Umělecko-kreativní terapeuti respektují důstojnost jedince a jeho hodnotu a usilují o zachování a ochranu základních lidských práv. Proto se zavazují pracovat se společenskou a právní odpovědností a s touto osobní odpovědností přistupovat ke všem osobám, se kterými naváží profesionální vztah. Jedinečný profesní pohled a aktivní postoj terapeutů může přispívat k posílení sociální spravedlnosti.

Tento etický kodex slouží k orientaci a podpoře umělecko-kreativních terapeutů v jejich profesionálním chování a k ochraně klientů/pacientů.

Pro účely tohoto etického kodexu zachováváme oslovení umělecko-kreativní terapeut, klient a pacient k udržení čitelnosti textu s respektem k dalším rodovým oslovením.

Článek 1 – Platnost

Etický kodex CREATHEAS nahrazuje a sjednocuje dosud platné etické kodexy jednotlivých organizací. Tento etický kodex je závazný pro všechny členy organizací České arteterapeutické asociace – ČAA, Asociace dramaterapeutů České republiky – ADCR, Muzikoterapeutické asociace České republiky – CZMTA a TANTER® - Asociace tanečně pohybové terapie České republiky - v rozsahu jejich členského statusu.

Článek 2 – Účel

2.1. Primárním účelem Etického kodexu je ochrana klientů/pacientů a zajištění bezpečí v umělecko-kreativní terapii.

2.2. Sekundárním účelem Etického kodexu je pomoci umělecko-kreativním terapeutům naplňovat primární účel zřetelnějším vymezením jejich práce.

2.3. Výše uvedené účely směrem ke klientům/pacientům i terapeutům mají přednost před legitimními cíli členských organizací, jako je ochrana, péče a profesionální vývoj členů CREATHEAS, zvyšování kvality profese a ochrana profesního názvu *“umělecko-kreativní terapeut“ (dramaterapeut, muzikoterapeut, arteterapeut a tanečně pohybový terapeut)*.

Článek 3 – Všeobecné pracovní povinnosti umělecko-kreativního terapeuta / Způsobilost k výkonu profese

3.1. Umělecko-kreativní terapeut jedná v souladu s odsouhlasenými standardy kvality, vztahujícími se na jeho konkrétní roli.

3.2. Umělecko-kreativní terapeut naplňuje všechny profesní požadavky, ať už evropské, národní nebo místní.

3.3 Umělecko-kreativní terapeut se v rámci terapeutické praxe neangažuje v žádné oficiální nebo neoficiální protestní akci, která ho přivádí do konfliktu s primárním účelem ochrany bezpečnosti v zájmu klientů/pacientů.

3.4. Umělecko-kreativní terapeut vynakládá přiměřené snahy udržet a rozšířit své znalosti a dovednosti prostřednictvím vhodného dalšího vzdělávání a supervize, tj. dalšího profesního rozvoje.

3.5. Umělecko-kreativní terapeut se podle možností podílí na hodnocení a výzkumných aktivitách, aby podpořil teoretický a metodologický rozvoj profese.

3.6. Umělecko-kreativní terapeut má právo odmítnout péči o klienta/pacienta z odborných, pracovních, nebo osobních důvodů. V případě, že klienta/pacienta odmítne, navrhne mu jinou formu péče. Při odmítnutí jedná s úctou a respektem ke klientovi/pacientovi.

Článek 4 – Zvláštní povinnosti ke klientům/pacientům

4.1. Umělecko-kreativní terapeut si je vědom asymetrie vlastního terapeutického vztahu a za žádných okolností nejedná za účelem uspokojení vlastních osobních potřeb nebo zájmů (např. emocionálních, sexuálních, sociálních nebo ekonomických).

4.2. Umělecko-kreativní terapeut pracuje na základě výslovného souhlasu klienta/pacienta nebo souhlasu rodičů či zákonných zástupců. Kontrakt, nejlépe v písemné podobě, by měl zahrnovat:

A – terapeutickou orientaci,

B – rozsah, rámeček, pravidla a přibližnou délku trvání terapie,

C – případné poplatky,

D – vysvětlení důvěrné povahy terapie a (zejména v případě dítěte, mladistvého nebo osoby závislé na péči) omezení důvěrnosti/mlčenlivosti uložené zákonem.

4.3. Umělecko-kreativní terapeut neposkytuje péči klientovi/pacientovi, jehož konkrétní specifické léčebné potřeby nedokáže na základě oblasti a úrovně své profesní kvalifikace naplnit. To zahrnuje případy, které vyžadují techniky, metody a dovednosti, které přesahují terapeutovu kvalifikaci a vzdělání.

4.4. Umělecko-kreativní terapeut poskytuje terapii na základě doporučení či z vlastní indikace. Terapeut poskytuje terapii na základě komplexního posouzení obtíží klienta/pacienta, včetně doplnění informací z případných vyšetření relevantními odborníky příbuzných oborů. Umělecko-kreativní terapeut nezveřejňuje žádné tvrzení, pokud jde o pravděpodobný výsledek terapie.

4.5. Umělecko-kreativní terapeut je zodpovědný za vytvoření bezpečného prostoru během terapeutického setkání.

4.5.1. Umělecko-kreativní terapeut by se měl aktivně seznámit s jakýmkoliv stavem, který vyžaduje rychlý přístup k lékařské pomoci nebo speciálnímu zařízení (např. epilepsie).

4.5.2. Umělecko-kreativní terapeut používá různé terapeutické techniky, mezi které může patřit také fyzický kontakt, v kontextu terapeutického cíle s individuálním obsahem a to bezpečným, respektujícím a kulturně informovaným způsobem.

- 4.5.3. Umělecko-kreativní terapeut respektuje možnost klienta/pacienta k odmítnutí či omezení jakékoliv terapeutické intervence nebo fyzického kontaktu.
- 4.6. Umělecko-kreativní terapeut neprovádí hodnocení, zpracování, terapii, školení, supervizi nebo výzkum, jestliže není psychicky, fyzicky, příp. kvalifikačně způsobilý.
- 4.7. Umělecko-kreativní terapeut respektuje zakázku a kontrakt uzavřený s klientem/pacientem. Terapii ukončí tehdy, když klient/pacient dosáhl daných cílů a plánů a další služby umělecko-kreativního terapeuta už nejsou pro klienta/pacienta prospěšné.
- 4.8. Tam, kde se nevztahuje institucionální pojištění, terapeut si dle vlastního zvážení sjednává vlastní pojištění profesní odpovědnosti.
- 4.9. Tvorba klientů v umělecko-kreativní terapii:
- 4.9.1. Tvorba klientů tvoří jednu ze složek trojstranného terapeutického systému, který zahrnuje klienta/pacienta, umělecko-kreativního terapeuta a umělecké dílo vytvořené během terapie.
- 4.9.2. Umělecko-kreativní terapeut zaujímá nehodnotící postoj k obsahu a úrovni dovedností při kreativní tvorbě klienta/pacienta.
- 4.9.3. Umělecko-kreativní terapeut ztělesňuje postoj zvědavosti, otevřenosti a promyšlené reflexe vůči klientovým/pacientovým uměleckým dílům a během terapeutického dialogu.
- 4.9.4. Umělecko-kreativní terapeut považuje tvorbu klienta/pacienta za formu chráněné informace, důvěrný soubor a v konečném důsledku za vlastnictví klienta/pacienta.
- 4.9.5. Umělecko-kreativní terapeut dbá na aspekty důvěrnosti a přijímá vhodná opatření včetně souhlasu klienta/pacienta na ochranu tvorby klientů/pacientů při skladování, uchovávání a vystavování.

Článek 5 – Odpovědnost za studenty, frekventanty, stážisty a supervidované

- 5.1. Pokud expresivní terapeut školí, vyučuje teorii a techniky příslušné expresivní terapie, neodchyluje se od aktuálně platných standardů a požadavků. Poskytuje informace aktuální, přesné a úplné a odkazuje se na relevantní zdroje, zejména: popis cílů, obsah kurzu, rozvrh, poplatky a veškerá kritéria, která jsou podmínkou úspěšného dokončení programu.
- 5.2. Lektoři i supervizoři budoucích umělecko-kreativních terapeutů jsou si vědomi asymetrie vztahu s frekventanty/studenty a nejednají za účelem naplnění vlastních osobních zájmů.
- 5.3. Cvičná individuální i skupinová terapie se řídí etickými pravidly, stejnými jako je uvedeno pro vztah umělecko-kreativní terapeut – klient/pacient.
- 5.4. Individuální nebo skupinová terapie, kterou prochází frekventant výcviku, není vedena umělecko-kreativním terapeutem, který je s frekventantem výcviku ve spojení v rámci teoretického výcviku, supervize nebo dohledu na stáži.
- 5.5. Na informace o frekventantech výcviku, které se vynořují v sebezkušenostním výcviku či v supervizi, se vztahují stejná pravidla pro zachování důvěrnosti, mlčenlivosti a pravidla o ochraně dat (viz. článek 6).
- 5.5.1. Využití těchto informací pro publikační či prezentační účely je předem kontraktováno a je získán souhlas.

5.5.2. Pořízení videozáznamů či fotografií je předem kontraktováno, tyto záznamy mohou být využity pouze se souhlasem frekventantů/studentů. Součástí kontraktu je předem definované užití, ke kterému frekventanti/studenti vyjadřují souhlas.

5.5.3. Se záznamy lektorů a supervizorů je nakládáno v souladu s pravidly na ochranu dat (viz článek 6).

5.6. Bod 5.5. i s podbody se vztahuje také na workshopové aktivity a jejich účastníky.

5.7. Supervizoři, lektori, zaměstnanci nebo zástupci odborných institucí, kteří mají vážné pochybnosti o vývoji studenta umělecko-kreativní terapie v kompetentního terapeuta, učiní takové kroky, aby ochránili studenta a jeho budoucí klienty/pacienty.

5.8. Školitel nepřenáší klinickou odpovědnost na studenta, stážistu nebo supervidovaného bez dostatečného odborného dohledu.

Článek 6 – Důvěrnost, mlčenlivost a ochrana údajů

6.1. Důvěrnost a mlčenlivost:

6.1.1. Umělecko-kreativní terapeut chrání důvěrnost terapeutického vztahu a informací získaných během své profesní činnosti v souladu s platnými zákonnými normami.

6.1.2. Umělecko-kreativní terapeut činí opatření pro zachování mlčenlivosti při uchovávání a likvidaci záznamů z průběhu své konkrétní terapeutické práce s klienty/pacienty.

6.1.3. Při práci s nezletilými nebo s osobami neschopnými udělit dobrovolný informovaný souhlas, kladou umělecko-kreativní terapeuti zvláštní důraz na ochranu zájmů těchto osob a spolupracují s dalšími osobami, kterých se situace týká, a informují je.

6.1.4. V případě skupinové terapie vyzývá umělecko-kreativní terapeut účastníky k ochraně informací všemi členy skupiny navzájem a předem to s nimi kontraktuje.

6.1.5. Výjimky v souvislosti s důvěrností a mlčenlivostí ve vztahu:

a) Obecné informace nezbytně nutné pro koordinaci příslušných odborníků v rámci místního léčebného režimu.

b) Se souhlasem klienta/pacienta/pečovatele mohou být důvěrné informace poskytovány nebo sdíleny pro tréninkové účely s praktikanty, kteří jsou vázáni stejnou povinností mlčenlivosti jako umělecko-kreativní terapeut.

c) Se souhlasem klienta/pacienta/pečovatele mohou být vhodné anonymizované informace zveřejněny nebo prezentovány jako součást případové studie nebo výzkumný projekt.

d) V případě ublížení na zdraví nebo rizika ublížení na zdraví, je mlčenlivost podřízena ohlašovací povinnosti dle aktuálně platných zákonů České republiky.

e) V případě odpovědi na žádost soudu (či jiných institucí oprávněných důvěrné informace požadovat) poskytuje umělecko-kreativní terapeut informace vždy s rozvahou a pouze v rozsahu nezbytně nutném.

6.1.6. Umělecko-kreativní terapeut informuje své klienty/pacienty o právních hranicích mlčenlivosti.

6.2. Ochrana údajů:

6.2.1. Umělecko-kreativní terapeut respektuje a dodržuje zákony ČR a EU pro ochranu dat včetně případného vyšetřování či soudního projednávání trestných činů.

6.2.2. Veškerá terapeutická dokumentace, videozáznamy a všechny další materiály jsou uchovávány v souladu se zákonem na ochranu dat a spolu s příslušným informovaným souhlasem.

Článek 7 – Výzkum

7.1. V každém výzkumu, kterého se klient/pacient účastní, ať už přímo nebo nepřímo, je kladen důraz na jeho potřeby, bezpečnost a ochranu, jak je uvedeno v článku 4 a 6.

7.2. Před započítím výzkumu je nezbytné získat písemný souhlas klienta/pacienta s účastí na výzkumu, stejně jako souhlas/schválení lékařské a/nebo akademické etické komise.

7.3. Duševní vlastnictví kolegů je využíváno ohleduplně a s respektem. Příspěvek spolupracovníků je jasně uveden v jakékoliv prezentaci nebo publikaci.

7.4. Klient/pacient spolupracuje při výběru výtvorů/uměleckých děl do případných publikací/prezentací, je zohledněn jeho názor na to, jaká díla nejpřesněji reprezentují jeho terapeutickou cestu.

7.5. Umělecko-kreativní terapeut se podílí na hodnotících a výzkumných aktivitách s cílem podpořit teoretický a metodický rozvoj profese.

Článek 8 – Profesionální vztahy

8.1. Umělecko-kreativní terapeut se snaží o dobrou kooperaci a vzájemně podpůrné pracovní vztahy v rámci činnosti v profesní organizaci – radě, výborech, komisích, pracovních skupinách, stejně jako při všech setkáních profesní organizace či setkáních s jinými odborníky, organizacemi nebo veřejností.

8.2. Umělecko-kreativní terapeut dbá o své dobré profesní jméno, reprezentuje organizaci profesně a eticky na nejvyšší úrovni ve všech jednáních a v komunikaci s širší veřejností a médií a nespojuje své profesní aktivity s aktivitami, které mohou být v rozporu s tímto etickým kodexem a se Standardy vzdělávání a praxe své asociace.

8.3. Umělecko-kreativní terapeut se nezapojuje do aktivit institucí, jejichž jednání je v rozporu s posláním a cíli společnosti CREATHEAS nebo tímto etickým kodexem.

Článek 9 – Rovnost příležitostí

9.1. Umělecko-kreativní terapeut si je vědom vztahu mezi sociální spravedlností a klinickou praxí.

9.2. Umělecko-kreativní terapeut si je vědom svých vlastních hodnot, přesvědčení a předsudků a jejich možného vlivu na terapeutické intervence. Snaží se poznávat kulturu a systémy přesvědčení svých klientů/pacientů, aby mohl poskytovat relevantní kulturně citlivé terapeutické intervence.

9.3. Umělecko-kreativní terapeut aktivně dbá na to, aby si uvědomoval a respektoval individuální, kulturní a rolové rozdíly, jakož i faktory věku, pohlaví, genderové identity, vyjádření genderu, rasy, etnické příslušnosti, kultury, národnostního původu, náboženství, sexuální orientace, zdravotního postižení, jazyka a socioekonomického statusu.

9.3.1. Klient/pacient má stejná práva na přístup, posouzení indikace a poskytování terapie a

to na stejné profesní úrovni a se stejnou mírou diskrétnosti v souladu se zněním odst. 9.3.

9.3.2. Kandidáti na výcvik, zájemci o supervizi, žadatel o uznání profesní kvalifikace nebo financování výzkumu, nejsou diskriminováni v souladu se zněním odst. 9.3.